

PROFESOR PhDr. ONDREJ KONDÁŠ, DrSc. NESTIHOLOU DOKONČIŤ
SVOJE DIELO

Máj sa často považuje za najkrajší mesiac roka, prebudená príroda sa prezentuje vo svojom najkrajšom šate. Máj v roku 2002 však vnímala slovenská, ale dozaista aj česká psychologická komunita v inom svetle, pretože ju zastihla krutá správa – prof. Ondrej Kondáš, protagonistu slovenskej i československej psychológie, pedagóg, vedec, organizátor, kolega, člen všetkých relevantných psychologických grémii a redakčných rád na území bývalého Česko-Slovenska, východniari z Bratislavy, ktorý nikdy nezabudol na svoj pôvod a vždy sa k nemu hrdo hlásil (východniari potvrdia), priateľ, nevšedný a vzácny človek sa vzdialil z našich radov. Náhle – uprostred jemu vlastnej tvorivej vedeckej, pedagogickej a organizačnej práce, ktorej tak veril a ktorá sa stala viac než súčasťou jeho každodenného života. To dozaista potvrdia jeho najbližší – rodina i priatelia a spolupracovníci, ale aj všetci slovenskí a českí psychológovia, ktorí mali šťastie a česť zažiť „Kondyho“ ako kolegu, učiteľa, školiteľa, „nadriadeného“, oponenta, konzultanta a predovšetkým človeka.

Tým náhlym odchodom sme všetci, ktorí sa psychológiou profesionálne zaoberáme, ale aj tí, ktorí sa s ňou iba „stretli“, utrpeli vážnu stratu. Profesor Kondáš totiž v našich (a nielen v našich) podmienkach patrilo do prvej triedy (the top of the bests – zámerne po anglicky, keďže aj psycholinguvistika a ovládanie cudzích jazykov patrili k jeho odborným i človečenským doménam) vo všetkých vyššie uvedených dimenziách. Je preto mimoriadne ťažké vymenovať na tomto mieste všetko, čím prispel k rozvoju slovenskej, resp. československej psychológie. Riziko, že pri šírke profesorského záberu na niektorú z jeho aktivít nechtiac zabudnem, je viac ako pravdepodobné.

O vedeckých aktivitách Ondreja Kondáša sú rozhodne kompetentnejší vypovedať kolegovia predovšetkým z oblasti klinickej psychológie a psychodiagnostiky, resp. recenzenti a vedeckí redaktori jeho mnohých monografií. Nepochybným faktom však je, že v tomto smere je jeho prvou „nesplnenou“ úlohou nedopísanie ďalšej knihy, na ktorej po posledných (*Iracionalita a jej hodnotenie*, 2001; *State z klinickej psychológie*, 2002) pracoval. V tomto prípade ide o stratu pre vedu. Sú tu však aj ďalšie straty, ktoré sú pre rozvoj psychológie na Slovensku prinajmenšom rovnako citeľné.

Profesor Kondáš bol dlhoročne zodpovedný za vývin a rozvoj psychologického dorastu na Slovensku. Nemohol síce presne „dirigovať“ odborné a pedagogické prístupy svojim kolegom na katedrách, ktorých bol vedúcim, ale! Všetci, čo ňu absolvovali skúšku (a väčšina z nás dve až tri), vždy konštatovali: „Navodil atmosféru, bol empatický, nesekíroval, bol náročný, prísny, ale spravodlivý.“ Nech sa ohlási niekto, kto by tvrdil, že Kondy (študenti, tí pred nami, my, ani tí po nás ho pri všetkej úcte inak nevolali) na niekom „sedel“, alebo niekto u neho neurobil skúšku! (Teoreticky sa niekto môže nájsť, ale v takom prípade musí ísť o ignoranta a individuum

bez záujmu o psychológiu!) Kondy bol vždy ochotný poskytnúť ďalší a ďalší a ďalší... termín. Jeho skúšanie vychádzalo z jeho zasvätených prednášok, cvičení a seminárov, ktorým sa oddával telom i dušou.

Ondrej Kondáš patril (história psychológie na Slovensku jednoznačne potvrdí, že minulý čas tu nie je adekvátny) medzi popredných organizátorov psychologického života, a to nielen na Slovensku. Nielenže bol dlhé roky úspešným vedúcim katedry psychológie na FFUK v Bratislave, ale založil aj dve ďalšie katedry psychológie! Fakulta humanistiky Trnavskej univerzity sa však k zakladateľom svojej psychologické katedry zachovala macošsky a politicko-administratívnymi rozhodnutiami eliminovala „rodičov“ tejto novej a perspektívnej psychologické inštitúcie, čím utrpeli predovšetkým už prijatí študenti. Ani ďalší špičkoví slovenskí odborníci, ktorí katedru zakladali a profilovali, neodchádzali s ľahkým srdcom.

Damián Kováč pri príležitosti sedemdesiatky prof. Kondáša na stránkach tohto časopisu (2000, č. 4, s. 369) uviedol, že hoci podľa kritérií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) „nie je celkom zdravý, predsa je stále plný energie a chuti v rozvíjaní nášho krásneho odboru...“ To bolo vždy profesorovým krédom. Potvrdil ho aj prechodom na katedru psychológie Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Pod jeho vedením začala katedra (a následne aj fakulta) prosperovať. Niektoré nepochopiteľné neodborné zásahy Akreditačnej komisie však začali výrazne negatívne pôsobiť na jeho už aj tak podlomený nervovo-cievny systém. Napriek tomu bojoval viac ako statočne. V máji 2002 však tento nerovný súboj nezvládol. História, a to nielen psychológie, iste dokáže, že jeho boj nebol márný a stopa a predovšetkým odkaz profesora Kondáša pri rozvíjaní a organizovaní psychológie na pôde FF UCM zostanú a budú nezmazateľné. Všetci jeho študenti a kolegovia sa o to „pobijeme“.

Máloktorú vedeckú kapacitu na Slovensku tak charakterizoval zmysel pre humor, ako práve profesora Kondáša. Humor je vec osobná, aj ja teda budem osobný. Takže napokon jeho povestné „fajn“. Bolo a vždy do konca nášho fyzického bytia bude fajn, pán profesor, že sme s Tebou mohli byť, že sme spolu s Tebou a vďaka Tebe mohli absolvovať všetky peripetie a predovšetkým úspechy psychológie na Slovensku, že sme sa s Tebou mohli stretávať, ale predovšetkým požiadať Ťa o radu i pomoc, a to nielen odbornú (nikdy si nepovedal „nie“). Nielen Tvoja odbornosť, ale aj Tvoj zmysel pre humor nám v tom výdatne pomáhal. To bolo naozaj fajn. Výrazne menej fajn je skutočnosť, že si nás nechal „v štichu“ (svoju rodinu, psychologickú komunitu i nás na UCM). Ale všetci teraz budeme aj v Tvojom mene a odvolávajú sa na Tvoje kompetencie a autoritu bojovať (a už aj bojujeme) za to, čo si „naštartoval“, čím si žil, čo si chcel dotiahnuť do úspešného konca, po čom sme všetci spolu s Tebou túžili.

Ondro, pán profesor (a pre všetkých Tvojich študentov a žiakov predovšetkým Kondy), chýbaš nám a ešte nám (ako aj Tvojej milej rodine) veľmi dlho budeš!

Tomáš Kováč